

“Wij zijn allemaal een beetje Christoffel”

# Minister van mensen

Het eerste jaar van zijn ministerschap zit erop. Negen vragen aan minister Leers, de bewindsman die meer dan wie ook in de politieke schijnwerpers staat.

**G**erd Leers werd op 14 oktober 2010 benoemd op de nieuw in het leven geroepen ministerspost voor Immigratie en Asiel in het kabinet Rutte-Verhagen. Daarvoor was hij acht jaar burgemeester van Maastricht.

*U bent inmiddels een jaar minister, hoe kijkt u in grote lijnen op dit jaar terug?*

Het afgelopen jaar was heel enerverend. Ik heb me moeten inwerken in de materie en dat was niet gemakkelijk. Maar ik heb veel in gang kunnen zetten waarvan ik geloof dat dat op de lange duur een verbetering en verandering gaat opleveren en dat geeft me een erg goed gevoel. Zo ben ik gemotiveerd om procedures te versnellen en het stapelen van procedure op procedure te voorkomen. Daarnaast zijn we begonnen met de uitvoering van alle afspraken in het regeerakkoord, al moet er nog veel gebeuren op wetgevingsgebied. Denk aan de strafbaarheidstelling van illegaliteit, denk aan terugkeer, denk aan de aanpak van criminele migranten.

*U wilt de immigratie van niet-westerse immigranten beperken. Hoeveel ruimte heeft u daarvoor, gezien de internationale verdragen en Europese regelgeving?*

Misschien is het goed eerst de analyse te maken. In het regeerakkoord is migratie een belangrijk onderdeel. Dat heeft natuurlijk te maken met de toetreding van gedoogpartner PVV, maar ook met de onvrede over migratie zoals wij die de afgelopen decennia in onze samenleving hebben zien ontstaan. Burgers zeggen: er worden van ons inspanningen verwacht, die willen we leveren, maar hoe kan het nou dat mensen van buiten die inspanningen niet hoeven te doen? Hoe kan het zo zijn dat in veel opzichten mensen hun gang mogen gaan? Waarom voelen wij ons een vreemde in eigen land?

Wat we nu aan het doen zijn, is dat we de vele migranten die hier zijn gekomen, helpen met integreren. Dat kost veel moeite. Mijn motivatie om scherpe maatregelen te nemen zit vooral in de wens om te voorkomen dat er nog meer mensen binnenkomen die een kansloze positie hebben. Daar zoeken we mogelijkheden voor binnen onze eigen wetgeving en binnen die in Europa.

Een essentiële vraag is of de samenleving nog in staat is om deze vreemdelingen te dragen. We zijn allemaal Christoffel (zie pagina 10 onderaan red.) die mensen die niet op eigen voeten kunnen staan, moeten helpen dragen. Mensen die onze hulp

“De menselijke betrokkenheid zit er bij de IND goed in.”

## “Mij gaat het erom dat het beleid past in zijn maatschappelijke context.”

echt nodig hebben, moeten we helpen. Maar mensen die onder valse motieven binnenkomen en gebruik willen maken van bescherming, daartegen zal ik keihard optreden. Juist om draagvlak te houden voor de echte vluchtelingen.

*Hoe kijkt u dan aan tegen reguliere migratie, zoals arbeids- en kennismigratie en gezinsmigratie?*

Migratie op zich is niet verkeerd. Ons land heeft behoefte aan mensen die de handen uit de mouwen willen steken en bereid zijn een bijdrage te leveren. En daarvoor is nodig dat we meer dan nu de vraag stellen: wat kunnen migranten voor ons doen? Wat zijn nou de kwaliteiten die wij eisen? In plaats van: wat moeten wij doen voor migranten?

Daarom vind ik de komst van het modern migratiebeleid ook zo belangrijk. Als je geen selectie hebt, dan heb je daar geen invloed op. Stel: iemand komt uit een cultuur komt die het normaal vindt een bruid te importeren die

driehoog achter wordt weggestopt en die niet integreert of inburgert. Dat is niet goed voor de bruid en ook niet voor de samenleving. Ik wil eisen stellen die zodanig selectief zijn dat die man dat niet meer kan doen.

*Hoe kijkt u tegen aan de manier waarop de media over vreemdelingen berichten? En wat voor invloed heeft dat op uw werk als minister?*

Je moet twee dingen goed onderscheiden: hoe ze naar mij kijken en hoe ze naar de IND kijken. Naar mij kijken ze als verantwoordelijke op een zeer politiek beladen terrein. Mij valt op dat men nogal eens bepaalde beelden heeft en op zoek gaat naar tendensen die daarbij passen. Als ik nu weer hoor dat er meer migranten zijn dan ooit, dan is dat zo'n ongenueerde uitspraak! De migratie is vooral gestegen door het vrije verkeer in Europa, dat is precies hoe Europa hoort te werken. Dat heeft helemaal niks te maken met niet-westerse immigratie. De instroom van asielzoekers en niet-westerse migranten is juist verminderd.

Tegelijk is het beeld van de IND dat van een bureaucratische, harde organisatie, die technocratische beslissingen neemt over mensen, zonder naar het gevoel van de mensen te kijken. Dat beeld vind ik niet terecht. De IND heeft zich de afgelopen jaren aanzienlijk verbeterd. Dat gaan we met het modern migratiebeeld straks nog meer merken.

*Wat is u het afgelopen jaar meegevallen en wat is tegengevallen?*

Als individuele gevallen een gezicht krijgen wordt het heel moeilijk. Je wordt immers geconfronteerd met algemeen beleid, terwijl je altijd te maken hebt met een unieke persoon. Af en toe was ik wel teleurgesteld in de mogelijkheden die ik >

## De minister als mens

**Geboortejaar:** 1951

**Burgerlijke staat:** gehuwd, drie kinderen

**Woonplaats:** Maastricht

**Sport:** golfen, fitness

**Vrije tijd:** toneelbezoek

**Laatst bezochte voorstelling:** Huub Adriaens

**Laatst gelezen boek:** 'Congo' van David van Reybrouck

**Favoriete vakantie-**

**bestemming:** Limburg

**Laatste carnavalskostuum:** een generaalsjas

had om dingen te kiezen. Als bestuurder wil ik aan de ene kant invulling geven aan de rechtvaardigheid naar mensen toe. Aan de andere kant wil ik als minister ook staan voor betrouwbaarheid. Mensen met specifieke problemen moeten niet door het systeem vermorzeld worden. Maar het systeem moet wel zo betrouwbaar zijn dat anderen dezelfde rechten hebben. Het moet niet zo zijn dat mensen die goedgebekt zijn en het leuk doen in de media een voordeel hebben. Ik sta voor een beleid dat niet op willekeur is gebaseerd.

*Wat is het afgelopen jaar een dieptepunt geweest?*

Een dieptepunt in meer overdrachtelijke zin vond ik het niet op orde zijn van INDiGO (het nieuwe ICT-systeem van de IND red.). Ik had gehoopt daarmee de discussie over migratie een positievere dimensie te kunnen geven. INDiGO is het voertuig waarop het modern migratiebeleid moet worden gebaseerd. Voor het goed werken van het modern migratiebeleid hebben we INDIGO nodig.

*Waar krijgt u energie van?*

Ik krijg vooral energie als ik met mensen praat. Wat dat betreft merk ik een groot verschil tussen de op zichzelf gerichte vierkante kilometer Den Haag en mijn tijd in Maastricht. Als burgemeester kwam ik regelmatig gewone burgers tegen die hun gevoelens en emoties met mij deelden. Nu moet ik burgers meer zelf opzoeken en dat ga ik ook doen. Ik wil burgers raken en zelf ook geraakt worden.

In een lastige zaak als Mauro weet ik honderd procent zeker dat het wederzijds begrip groeit als je de kans hebt om daar met burgers over te praten. De debatjes in de Kamer vertegenwoordigen niet de gevoelens in de samenleving, althans niet altijd. Mij gaat het om beleid dat wat betekent voor de samenleving, en dat past in de maatschappelijke context.

*Wat gaat u het komende jaar doen?*

Ik ga inzetten op snelheid om mensen sneller duidelijkheid te geven. Ik wil voorkomen dat ze zo lang in procedure zijn dat ze vanzelf ingeburgerd raken en een nieuw element toevoegen aan de afweging. Daarnaast wil ik voorkomen dat we mensen binnenshalen die niet mee kunnen doen. Mensen die iets meebrengen en kansen hebben, zijn wat mij betreft in principe welkom. Verder wil ik de illegaliteit met kracht bestrijden en fors investeren in het vertrekproces. Het kan niet zo zijn dat mensen die een reeks van afwijzingen hebben gekregen nog blijven, omdat we eigenlijk te lankmoedig zijn om hen te laten vertrekken.

*Is uw beeld van de vreemdelingenketen veranderd nu u minister bent?*

Bij de vreemdelingenketen dacht je vroeger aan iets bureaucratisch, iets met procedures, waarbij wordt afgetikt: mag Jantje of Pietje blijven of niet. Mij is gebleken dat dat beslist niet zo is. Ik zie veel menselijke betrokkenheid, maar vind ook dat die te weinig gewaardeerd wordt. IND'ers bijvoorbeeld hebben een grote mate van empathie maar ook rechtvaardigheidsgevoel. Het is belangrijk dat we dat nu eens goed uitlichten. ■